

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum	: 19-05-2009	Nummer PS	: PS2009WMC10
Afdeling	: ECV	Commissie	: WMC
Registratienummer:	2009INT241364	Portefeuillehouder	: Raven

Titel : Evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag.	5
Toelichting	pag.	7

Bijlage(n): Evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008

Aan Provinciale Staten,

Inleiding
Voorgeschiedenis

In juni 2004 heeft u besloten tot het instellen van twee gratis museumweekenden per jaar. In de periode 2004-2007 werd hiervoor 100.000 euro per jaar beschikbaar gesteld. In 2008 werd nogmaals 100.000 euro beschikbaar gesteld. Er hebben negen Gratis Rondjes Musea plaatsgevonden in de gehele periode. In de Cultuurnota 2009-2012 is, conform het PS-besluit van 2004, aangekondigd dat het Gratis Rondje Musea (vanaf nu te noemen GRM) in begin 2009 wordt geëvalueerd.

Essentie / samenvatting

De geformuleerde doelen zijn over het geheel bereikt. Uit de verzamelde gegevens valt niet zonder meer op te maken dat dit dankzij het GRM is.

- Uit deze evaluatie van het GRM 2004-2008 kan geconcludeerd worden dat de voorgenomen resultaten op het gebied van handhaving van bezoekersaantallen geboekt zijn. Of dat geheel op conto van het provinciale beleid geschreven kan worden is op grond van de verzamelde gegevens niet te bepalen. Er zijn geen precieze cijfers bekend van de uiteindelijke bezoekersaantallen. Een berekende schatting van het bezoekersaantal is 860.000, waarmee het minimale (c.q. streef-)aantal van 860.000 is behaald.
- De harde streefcijfers zijn lastig te meten gebleken, maar de bezoekersaantallen namen toe en de inzettende daling die in 2004 geconstateerd werd, is ten minste tot stilstand gebracht.
- De meerderheid van de musea is positief en pleit voor continuïteit.
- De bezoekers kennen het GRM en profiteren ervan.
- Het instrument van GRM wringt bij juist de kleinere musea.
- De praktische uitvoering zou niet bij de provincie maar bij Landschap Erfgoed Utrecht (LEU) moeten liggen, in lijn met de afgesproken rollen.
- De extra activiteiten zijn juist voor de kleinere musea een flinke opgave.
- Reëlere afkoopsommen zouden het beschikbaar gestelde bedrag fors doen verhogen, evenals de overdracht van de uitvoering naar LEU. De 100.000 euro per jaar die nu beschikbaar was, zou inclusief uitvoeringskosten eerder richting 150.000 euro moeten gaan.
- Het GRM was tot nu toe gericht op een algemeen publiek. Onduidelijk is hoe dit instrument eventueel zou kunnen worden ingezet voor een specifiek publiek.

Beleidsoverwegingen

Uit de evaluatie van het Gratis Rondje Musea 2004-2008 kan geconcludeerd worden dat de voorgenomen resultaten op het gebied van handhaving van bezoekersaantallen geboekt zijn. Of dat geheel op conto van het provinciale beleid geschreven kan worden, is op grond van de verzamelde gegevens niet te bepalen.

Hoewel het GRM over het geheel succesvol is verlopen, is het advies om niet door te gaan.

Argumenten daarvoor zijn:

1. Gewijzigde externe omstandigheden. Er zijn enkele gewijzigde omgevingsfactoren die genoemd dienen te worden in de context van deze evaluatie.

Een zorg die tot uiting kwam in de bijeenkomst van een 'focusgroep' met deelnemers uit het museale veld in januari 2009, was de grote hoeveelheid gratis activiteiten rondom museumbezoek. Men vroeg zich af of het er niet te veel waren. Naast de twee gratis weekeinden van de provincie is er inmiddels ook een landelijke open museumdag en een landelijke open monumentendag waar enkele musea in participeren.

Uit onderzoek is gebleken dat Nederlanders per jaar ongeveer 26 uitjes doen die variëren van een dagje winkelen in een ander stad tot pretpark tot museumbezoek. De bezoekcijfers en de indruk van de musea zelf is dat veel museumbezoek apart gepland wordt op dagen met gratis toegang. Dat leidt eerder tot een verschuiving dan tot een wezenlijke toename van het aantal bezoekers. Uit de publieksenquête in 2007 blijkt dat 70% van de bezoekers specifiek 'mikte' op een gratis bezoek. Uit datzelfde onderzoek kwam naar voren dat de meeste bezoekers tussen de 25 en 45 jaar waren en hoger opgeleid.

In deze focusgroep is men benieuwd naar de nieuwe landelijke regeling vanaf 1 september 2009 waarbij kinderen tot en met 12 jaar in musea gratis toegang krijgen. Over gratis toegang tot musea schrijft de Raad voor Cultuur in haar rapport 'Innoveren, participeren' uit maart 2007 het volgende: 'De Raad meent dan ook dat gerichte investeringen in programmering, marketing en samenwerking veel effectiever zijn om prioriteitsgroepen te bereiken en de omgevingsgerichtheid van musea te versterken dan de introductie van gratis toegang.'

2. Wijziging in doelstellingen provinciaal museumbeleid.

Het GRM is een vrij algemeen beleidsinstrument voor een heel diverse groep musea. Dat sluit niet in alle opzichten aan bij het huidige museumbeleid van de provincie om juist de kleinere musea in de provincie te versterken via het project 'Van Collectie naar Connectie' en het programma 'De Utrechtse Schatkamer'. Zo gaat een aanzienlijk deel van het beschikbare budget van GRM naar de musea in de stad Utrecht. Tegelijkertijd is de vraag of uitsluiting van de grote musea nog genoeg publiciteit en aandacht voor het GRM zou genereren of dat juist de brede deelname de uitwerking van dit beleidsinstrument positief bepaalt.

Financiële consequenties

n.v.t.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

n.v.t.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Suggesties voor de toekomst waren onder meer:

- afschaffen van GRM en eventueel andere vormen van publieksbereik beproeven
- doorgaan met GRM, met overheveling van de uitvoering aan LEU, zoals ook in de Cultuurnota 2009-2012 staat aangegeven
- gewijzigd doorgaan met GRM, bijvoorbeeld één in plaats van twee rondjes per jaar, of een thematische aanpak, of verbreding naar erfgoedweekeinde waarbij ook kunsthallen, monumenten en buitenplaatsen betrokken kunnen worden.
- Versmalling naar musea buiten gemeente Utrecht wordt genoemd als optie, ook met het oog op de verdeling van de compensatiegelden. Van de gemiddeld 65.000 euro per jaar gaat ongeveer 40.000 euro naar de musea in de stad Utrecht.

In het algemeen bleken de musea veel waardering te hebben voor de gezamenlijke marketing. Binnen die context werden de volgende alternatieven aangedragen:

- een museumladder publiceren
- een museumjaarmagazine produceren, andere provincies doen dit al.
- collectief gebruik maken van adresbestanden van deelnemende musea voor mailingen
- vouchers voor gratis museumbezoek uitgeven (met bonnensystemen zijn in het verleden goede maar ook slechte ervaringen opgedaan. Deze optie zou heel goed onderzocht moeten worden.)

Deze opties kunnen naar onze opvatting primair door de gezamenlijke musea zelf, eventueel in samenwerking met Landschap Erfgoed Utrecht, worden opgepakt en uitgewerkt.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, Drs. H.H. Sietsma

Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Utrecht bijeen in vergadering op 21 september 2009;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2009, afdeling ECV, nummer 2009INT241364;

Gelezen de Evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008 en het advies om dit project niet voort te zetten;

Overwegende dat

- de gewijzigde externe omstandigheden zoals een toename van landelijke gratis dagen naast de provinciale gratis dagen voor veel gratis activiteiten rond museumbezoek zorgen;
- het Gratis Rondje Musea als beleidsinstrument niet past bij het gewijzigde provinciaal museumbeleid om juist de kleinere musea te versterken;

Gelet op de conclusies en aanbevelingen in de Evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008;

Besluiten:

1. De Evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008 voor kennisname aan te nemen;
2. Het project Gratis Rondje Musea niet voort te zetten.

voorzitter,

griffier,

provincie *Utrecht*

1. Wettelijke grondslag

n.v.t.

2. Beoogd effect

De belangrijkste doelstelling achter de invoering van de gratis museumweekenden was het op peil houden van het aantal museumbezoekers. Er is doelbewust gekozen voor gerichtheid op een algemeen publiek en niet op een specifieke doelgroep. Het streven daarnaast was het jaarcijfer van 2003, dat in 2004 nog niet bekend was, met ten minste 2% te verhogen. De nevendoelen van het Gratis Rondje waren: de provincie profileren als een actieve cultuurprovincie en versterking van de samenwerking van de Utrechtse musea.

3. Argumenten

Argumenten voor het advies om te stoppen met het Gratis Rondje Musea zijn:

1. Gewijzigde externe omstandigheden.

Er zijn enkele gewijzigde omgevingsfactoren die genoemd dienen te worden in de context van de evaluatie.

Een zorg die tot uiting kwam in de bijeenkomst van de focusgroep met deelnemers uit het museale veld in januari 2009 was de grote hoeveelheid gratis activiteiten rond museumbezoek. Men vroeg zich af of het er niet te veel waren. Naast de twee gratis weekeinden van de provincie is er inmiddels ook een landelijke open museumdag en een landelijke open monumentendag, waar enkele musea in participeren.

De bezoekcijfers en de indruk van de musea zelf is dat veel museumbezoek apart gepland wordt op dagen met gratis toegang. Dat leidt eerder tot een verschuiving dan tot een wezenlijke toename van het aantal bezoekers. Uit de publieksenquête in 2007 blijkt dat 70% van de bezoekers specifiek ‘mikte’ op een gratis bezoek.

In deze focusgroep is men benieuwd naar de nieuwe landelijke regeling vanaf 1 september 2009 waarbij kinderen tot en met 12 jaar in musea gratis toegang krijgen. Over gratis toegang tot musea schrijft de Raad voor Cultuur in haar rapport ‘Innoveren, participeren’ uit maart 2007 het volgende: ‘De Raad meent dan ook dat gerichte investeringen in programmering, marketing en samenwerking veel effectiever zijn om prioriteitsgroepen te bereiken en de omgevingsgerichtheid van musea te versterken dan de introductie van gratis toegang.’

2. Wijziging in doelstellingen provinciaal museumbeleid.

Het GRM is een vrij algemeen beleidsinstrument voor een heel diverse groep musea. Dat sluit niet in alle opzichten aan bij het huidige museumbeleid van de provincie om juist de kleinere musea in de provincie te versterken. Zo gaat een aanzienlijk deel van het beschikbare budget van het GRM naar de musea in de stad Utrecht. Tegelijkertijd is de vraag of uitsluiting van de grote musea nog genoeg publiciteit en aandacht voor het GRM zou genereren of dat juist de brede deelname de uitwerking van dit beleidsinstrument positief bepaalt.

4. Kanttekeningen

n.v.t.

5. Financiën

n.v.t.

6. Realisatie

n.v.t.

7. Juridisch

n.v.t.

8. Europa

n.v.t.

9. Communicatie

Ons voorstel is opgenomen geweest in een GS-flits

10. Bijlagen

Evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008